

Kansenversterkend evalueren

Onze sterktes: een duidelijke, eigen opvoedingsvisie

Hoe vertaalt ons opvoedingsproject zich in de praktijk?

- in onze onderwijsaanpak
- in onze evaluatie

Is mijn evaluatiepraktijk voldoende afspiegeling van wat mijn school beoogt met haar opvoedingsproject?

Kansenversterkend evalueren

Een kadertekst als inspiratie en als leidraad voor de realisatie van een evaluatie (beleid en praktijk) die aansluit bij een lasalliaans geïnspireerd opvoedingsproject

Stellingen

---

1. Een rechtvaardige evaluatie voorziet differentiatie
2. Een evaluatie die het leeuwendeel van de punten reserveert voor de trimestriële proeven, is kansontnemend
3. Vooraf gekende evaluatiecriteria leveren betere resultaten op
4. De aanpak van de evaluatie kan de leerling ertoe brengen meer verantwoordelijkheid op te nemen voor zijn leren

Het begint met een visie

Voorbeelden uit onze scholen

St.-Jozef Bilzen

St.-Jozef Ternat

Drie speerpunten voor een kanserversterkende evaluatie

---

1. Recht op effectieve leergroei, jaar na jaar.

Het leerproces van elke leerling in kaart kunnen brengen

Een evaluatie uitwerken die daar zicht op geeft

2. Meer succeservaringen (en dus grotere motivatie) mede dank zij het hanteren van een bredere evaluatie.

3. Meer succeservaringen mede door leerlingen meer te betrekken bij de evaluatie (vooraf en nadien)

SP1 Leergroei van elke leerling centraal

Voorbeelden uit onze scholen

St.-Jozef Genk/Bokrijk

St.-Lukas Schaarbeek

De leergroei van elke leerling centraal

Vaststelling:

Een toets is vaak een status questionis van kennen en kunnen: kan/kent de leerling deze opdracht?

Toetsen geven vaak onvoldoende inzicht in de leergroei van leerlingen: waar staat die leerling nu? Wat kan/kent hij al? Wat kan/kent hij nog niet?

Uitgangspunt:

Als wij als uitgangspunt nemen dat elk schooljaar een LEERjaar moet zijn voor elke leerling, zou onze evaluatie dat inzicht moeten geven.

Hoe?

Kunnen we dan nog verder lesgeven voor de grootste gemene deler?

Moeten we dan al onze leerlingen coachen en voor elk van hen individuele leertrajecten opzetten?

Haalbare benadering =

Aanbieden van 'leerpaden' met differentiatie naar de realisatie van de taaltaken.

Leerpad dat elke leerling doorloopt, op basis van zijn kennen en kunnen,

Leerpaden

Wat ligt vast?

- 1) De startsituatie van elke leerling
- 2) De periode van twee jaar waar we over beschikken
- 3) De leerplandoelen die het merendeel van onze leerlingen moeten kunnen realiseren

Wat ligt niet vast?

Het leerTRAJECT om elke leerling naar die minimale doelen te loodsen

Dit aanbieden is onze job.

Leerpaden

Moeten alle leerlingen op hetzelfde moment met hetzelfde bezig zijn?

Moeten alle leerlingen evenveel oefeningen maken?

Moeten alle leerlingen oefeningen maken van dezelfde moeilijkheidsgraad?

Moet alleen de leerkracht het tempo van de les en van de oefeningen bepalen?

Leerpad: wat?

Het aanbieden van een gedifferentieerd leerpad naar de realisatie van een taaltaak toe

A = de oefeningen die ondersteunend zijn om de deelcomponenten van het leertraject te kunnen realiseren. (leerlingafhankelijk)

B = de oefeningen die de deelcomponenten van het leertraject naar de realisatie van het (minimale) leerplandoel inoefenen. (voor iedereen)

C = de oefeningen die verdieping aanbieden. (leerlingafhankelijk)

Leerpad: hoe?

- Bekijk/gebruik je leermethode anders:

Stap 1: Welke oefeningen vormen B? Waar kan ik met de meeste leerlingen starten + waar moet iedereen geraken?

Stap 2: Welke oefeningen zijn daar ondersteunend aan, maar voor de meeste leerlingen niet nodig?

Stap 3: Welke oefeningen gaan verder dan de minimale doelen?

- Bepaling van instapniveau: starten met een peilingsoefening (zie schema Jan De Waele)

- Sjabloon Danny Van den wouwer: Differentiatie in LPD

Tips die leergroei-ondersteunend zijn

- 1) Haal, waar mogelijk, de klassikale momenten in de loop van de les weg en plaats ze in het begin of op het einde van de les
- 2) Stippel oefeningenparcours, 'leerpaden' uit (naar leerplandoelen toe) die de leerlingen gedifferentieerd kunnen volgen
- 3) Voorzie hierbij voldoende haalbare tussenstappen
- 4) Geef leerlingen die dit aankunnen de mogelijkheid om extra oefeningen te doen/ taken te maken
- 5) Leer de leerlingen omgaan met correctiesleutels
- 6) Laat de leerlingen hun kennen en kunnen aantonen en opbouwen aan de hand van een portfolio dat zij aanleggen

Vormen van differentiatie: via verdieping in de vaardigheidstaak

---

1. Niveau tekstkenmerken

- C.O./C.E: moeilijkheidsgraad, lengte, visuele ondersteuning
- E.O./E.E.: ... + rijkdom taal

2. Niveau opdracht

- mate van ondersteuning (bvb voor IO blad met de 2 rollen vs aparte fiches, met kernwoorden in Frans/in Nederlands, kernwoorden vs situatiebeschrijving)
- mate van transfer/improvisatie
- mate van complexiteit (dialoog vs rollenspel)

Vormen van differentiatie: via verdieping in de vaardigheidstaak

---

3. Op het niveau van de omstandigheden

- aantal luisterbeurten
- wel of geen hulpmiddelen
- gebruik van geleide voorstructurering, checklist, stappenplan, ... of niet
- ...

En differentiëren in de evaluatie?

---

1. Zo veel mogelijk differentiatiemogelijkheden aanwenden in de evaluatie 'OM' te leren

2. In de evaluatie 'VAN' het leren wordt het eindproduct geëvalueerd (de graad van beheersing, na de leerfase). Geeft zicht op wie de minimale doelstelling bereikt; wie niet en wie een rijker product kan afleveren.

Advies: 80% (minimale leerplandoelen door allen te realiseren)
20% (verdieping)

Er is in de evaluatie een differentiatie zichtbaar gemaakt die toelaat om te oriënteren (al dan niet naar de pool moderne talen)

Sjabloon voor evaluatie

Zie modellen Danny Van den wouwer

- De laagste score van de drie hoofdcriteria bepaalt de score van op de taalkaak

(graad van zelfstandigheid, beantwoorden aan de instructie en aan de gevraagde informatie)

- De rubrieken daaronder geven een verklaring (waarom)

(woordenschat, grammatica, spelling, samenhang, ...)

Er is een correlatie met de determinerende criteria: Wanneer 'de gekozen woordenschat het begrijpen van de tekst onmogelijk maakt' (kolom 1), zal dit leiden tot een negatieve score m.b.t. het voldoen aan de gevraagde informatie (rij 3). Door de gebrekkige woordenschat is de informatie onvoldoende gegeven.

SP 2

Participeren aan het eigen leren

Voorbeelden uit onze scholen:

- St.-Jozef Bilzen
- St.-Jozef Genk/Bokrijk

Participeren aan het eigen leren

---

1. ELKE LEERLING KAN ELK DOEL BEREIKEN!

als je maar voldoende inzet op de cyclus:

OPDRACHT > UITVOERING > FEEDBACK > BIJGESTUURDE OPDRACHT > ...

(Geoff Petty, Evidence-based teaching: A practical approach)

2. Succeservaringen door de leerlingen meer bij de/hun evaluatie te betrekken

Vooraf: transparantie van de evaluatie (doelstellingen, aanpak, mogelijke ondersteuning, evaluatiecriteria op voorhand toelichten/samen bepalen)

Nadien: mee beoordelen en mee reflecteren

SP 3 Breder evalueren: wat?

Integreren van andere competenties/talenten

Integreren van verschillende leerstijlen

Mee nemen van zelfstandig werk

Inzetten van een waaier aan andere evaluatievormen (observatie, zelfevaluatie, co-evaluatie, ...)

Effect van breder evalueren

- De leerling staat centraal, niet de leerstof
- Geeft meer zicht op het leerproces
- Leerling is een actievere deelnemer aan zijn leerproces
- Leidt tot meer zelfreflectie en het benoemen van concretere verbeterpunten
- is minder bedreigend dan traditionele toetsing
- De taakverwachting wordt meer geëxpliciteerd
- Graad van uitdaging is groter (laten zien wat je al kan)